

Ходаківський Є.І., д. е. н., професор,
директор НІІ економіки та агробізнесу

Іванюк О.В., к. е. н., доцент

Литвинчук І.Л., к. е. н., доцент

Плотнікова М.Ф., к. е. н., доцент

Мосієнко О.В.,

Житомирський національний агроекологічний університет

СОЦІАЛЬНО-БІОЛОГІЧНІ СКЛАДОВІ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТА СТІЙКОСТІ РЕГІОНІВ

Думка людини творить справжні дива. Весь наш технократичний світ побудований на основі думки. Проте, прості та переконливі експерименти засвідчують, що Природа теж є «продуктом» Божої творчості – думки. Так, американський генетик Лютер Бербанк (Burbank), коли не зміг вивести сорт їстівного кактуса без голок методами селекції, почав розмовляти з рослиною та «вмовив» її позбутися голок, що в ряді поколінь дозволило вивести сорт кактусів без голок [1, с. 422]. Фактом залишається дослідження сучасних вчених, які думкою програмують форму листя рослин, їх плоди та колір. Ще наші пращури знали як спровокувати рослини до плодоношення й гарних врожаїв. Цьому були присвячені чисельні обрядові містерії, що збереглися в пам'яті народу у формі звичаїв та традицій, що донині демонструють можливості людської свідомості.

Всесвіт побудований на основі закону єдності та боротьби протилежностей, що символізує й провокує рух і розвиток систем. Стійкість систем забезпечується за рахунок багатоманітності видів та функцій елементів – багато організмів забезпечують виконання однієї функції цілісної системи (синонімія – одне й те саме повторюється багато разів – надлишковість, – здатність забезпечуючи цілісність та стійкість системи вищого порядку, що складається з систем нижчого порядку), кожен елемент системи спроможний реалізовувати багато функцій (амоністичність – по аналогії з філологією, залежність значення ввід контексту – рухливість, гнучкість – здатність забезпечує мобільність системи, її здатність до пристосування). Формування простору на основі хвильових процесів, передача енергії та інформації в часі

наочно демонструє просторово-часову субстанцію, що визначає стан та розвиток систем, якими вона скеровує. Фактично діяльність системи суспільство в умовах просторово-часового функціонування має ознаки: 1) *мовної подібності* (солетонне збудження елементів системи – стійкі енерго-інформаційні хвилі, у яких не лінійність та дисперсія врівноважені, на рівні торсіонних полів вони володіють здатністю зчитувати інформацію з інших елементів системи та транслювати її у внутрісистемний простір та за межі біосфери – як функціональний прояв ноосфери, описаний В.І. Вернадським); 2) *голографічність* – система «людське суспільство» діє на основі образних структур (мова – теж образна структура) – соціуму, як і біосистемі, потрібна інформація, щоб сформувати свою чотиривимірну структуру (просторово-часову), – це реалізується за рахунок голографічної пам'яті (система, що забезпечує розвиток, наприклад, генетичний код, є «голограмою» – системою векторів, які дозволяють системі «соціум» та її елементам, – людині, родині, народу, нації, країні, наднаціональному утворенню, правильно орієнтуватися в межах загальної планетарної системи, всесвіту тощо); 3) *змішуваність* (entangle) – квантова нелокальність або телепортація енерго-інформаційного стану та/або простору. Найбільший прояв вона має в родових та екологічних поселеннях [3]. Практика їх діяльності є формою прямого народовладдя, публічного управління та адміністрування. Відповідно до ст. 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека є найвищою соціальною цінністю в Україні, а держава відповідає перед людиною за свою діяльність; права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [2].

Наразі в Україні функціонує низка поселень нового типу на кшталт біосферних, лісосадів, зелених сіл, агромістечок, екологічних поселень, поселень родових садиб, екополісів, міст XXI ст. тощо. Найбільшу частку з них (понад 80 %) на території пострадянського простору становлять родові поселення, які покликані сприяти оздоровленню населення, підвищенню продовольчої та економічної безпеки їх мешканців, відновленню та

примноженню природно-ресурсного території (рис. 1). На відміну від міст, які є інтенсивними споживачами ресурсів утвореними поза межами території та продуцентами відходів, Родові поселення, навпаки є системоутворюючими механізмами, які складаються переважно з молоді (середній вік поселенців 35 ± 5 років), які ведуть здоровий спосіб життя, схильні вкладати інвестиції, народжувати дітей, сприяти очищенню повітря, води, підвищенню родючості ґрунтів [4–9].

Рис. 1. Проект родової садиби (а) та план родового поселення (б)

Ідея формування родових садиб та родових поселень є спробою зміни урбаністичного способу життя та гармонізації людини й природи. Географія родових поселень України охоплює всі регіони з максимальною концентрацією в північній та центральній частині країни. Реалізація ідеї «Родова садиба» дозволяє залучити в економічний обіг 15 млн га, що виведено з обороту або є такими, що деградують. Організація родових поселень дозволяє розширити спектр зайнятості на сільських територіях, в тому числі через впровадження інноваційних та наукомістких технологій. Формування мережі населених пунктів на сільських територіях на принципах «Родової садиби» сприятиме зміцненню сімейних цінностей, відродження роду, родової пам'яті. Через п'ятдесят років вартість земельної ділянки під родовою садибою становитиме 2 млн. доларів. Створення родового поселення як колективу однодумців розвиватиме творчу активність, громадську свідомість та відповідальність мешканців територій.

Література:

1. Мичурин И. В. Избранные сочинения / И. В. Мичурин ; под общ. ред. проф. П. Н. Яковлева ; [предисл.: проф. П. Н. Яковлев]. — Москва : ОГИЗ - Сельхозгиз, 1948. — 792 с.
2. Конституція України // ВВР України. — 1996. — № 30. — Ст. 141. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>
3. Pinker S. The Village Effect. How Face-to-Face Contact Can Make Us Healthier, Happier, and Smarter / S. Pinker. – Hardcover: Random House. – 368 p.
4. Батуріна Р. М. «Родова садиба» – один з напрямів сталого розвитку сільських територій / Р. М. Батуріна // Агроінком. – 2013. – № 4/6. – С. 102–109.
5. Кропивко М. М. Організаційні особливості створення родових садиб як альтернативної форми розвитку господарств населення / М. М. Кропивко // Наук. вісн. Мукачівського держ. ун-ту. – 2015. – № 2 (4), ч. 2. – С. 24–29.
6. Кропивко М. М. Родові садиби – альтернативний шлях розвитку сільської території / М. М. Кропивко // Агробізнес сьогодні. – 2015. – № 6 (325). – С. 88–89.
7. Плотнікова М. Ф. Перспективи розвитку сільських територій та Концепція «Родової садиби»: соціально-екологічний аспект / М. Ф. Плотнікова, М. Л. Васильєв // Вісник ЖНАЕУ. – 2014. – № 2, т. 4, ч. II. – С. 412–423.
8. Плотнікова М.Ф. Формування системи розвитку сільських територій на засадах підприємництва, саморегулювання та державного управління / М.Ф. Плотнікова, Є.І. Ходаківський // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія Економічні науки. – 2013. – № 33, Ч. 3. – С. 21–26.
9. Плотнікова М.Ф. Багатофункціональний підхід в управлінні сільським розвитком в умовах глобалізації / М.Ф. Плотнікова // Продуктивність агропромислового виробництва. – 2014. – № 26. – С. 140–150.
10. Плотнікова М.Ф. Соціально-економічні основи створення екопоселень як моделі розвитку суспільства / М.Ф. Плотнікова // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. Серія Економічні науки. – 2014. – № 4. – С. 64–72.
11. Присяжнюк О. Ф. Проблеми адміністрування сільського соціально-економічного розвитку Житомирської області / О. Ф. Присяжнюк, М. Ф. Плотнікова // Агросвіт. – 2016. – №1–2. – С. 3–7.
12. Присяжнюк О. Ф. Удосконалення моделі управління аграрними проектами / О. Ф. Присяжнюк, М. Ф. Плотнікова // Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal. – 2017. – vol 3 № 1. – С. 164–172.
13. Присяжнюк О. Ф. Напрямки удосконалення управління інноваційними проектами в Україні / О. Ф. Присяжнюк, М. Ф. Плотнікова // Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Сер. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2013. – № 776. – С. 303–308.
14. Плотнікова М.Ф. Направлення багатофункціонального розвитку сільських територій / М.Ф. Плотнікова // PROGRESS. – 2013. – № 1–2. – С. 44–48.
15. Плотнікова М.Ф. Каталізатори інвестиційно-інноваційного розвитку на сільських територіях / М.Ф. Плотнікова // Стратегія економічного розвитку України. – 2016. – № 39. – С. 107–117.
16. Плотнікова М.Ф. Суспільні інституції як механізм формування громадянського суспільства / М.Ф. Плотнікова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. – 2016, В. 17, Ч. 3. – С. 50–54.